

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
 Інститут управління, технологій та права

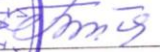
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

«СХВАЛЕНО»

на засіданні приймальної комісії ДУІТ

Протокол № 1 від «01» лютого 2021 р.

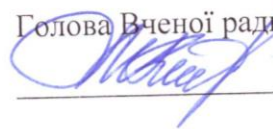
В.О. ректора ДУІТ Н.С. Брайковська

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту управління,
 технологій та права

Протокол № 5 від «25» січня 2021 р.

Голова Вченої ради Інституту

М.В. Ковбатиук

ПРОГРАМА

вступного фахового іспиту на навчання для здобуття рівня вищої освіти – першого (бакалаврського) зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для осіб, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти за іншою спеціальністю (зарахування на 3 курс)

Київ-2021

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ...	3
2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ...	3
3 ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІН...	4
3.1 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»...	4
3.2 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»...	5
4 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ...	8
4.1 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»...	10
4.2 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»...	11
5 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА...	13

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Правил прийому до Державного університету інфраструктури та технологій Університет приймає до вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю на основі базової або повної вищої освіти за результатами вступних фахових іспитів.

Програма вступного фахового іспиту зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (далі – Програма) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, який розроблено кафедрою фінансів і кредиту. Програма визначає перелік конкурсних предметів для проведення іспиту для осіб, які здобули базову або повну вищу освіту, для здобуття рівня вищої освіти – першого (бакалаврського) за іншою спеціальністю.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України та згідно Правил прийому до Державного університету інфраструктури та технологій.

Зарахування до Університету здійснюється за результатами фахового випробування в межах ліцензійного обсягу.

Конкурсний бал визначається як оцінка фахового вступного випробування (за шкалою до 200 балів).

Програма іспиту включає теоретичні питання з таких дисциплін:

«Економічна теорія (політична економія»);

«Фінанси».

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповіді оцінюються за «двохсотбальною» шкалою (від 100 до 200):

Завдання	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання з дисциплін:	
Економічна теорія	60
Фінанси (1-е питання)	70
Фінанси (2-ге питання)	70
Разом	200

Мінімальний прохідний бал – 100 балів. Якщо абітурієнт одержав 0-99 балів, він не рекомендується до навчання.

ЗПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІН

3.1 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Основні напрямки і школи економічної теорії. Предмет економічної теорії. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методи економічних досліджень. Позитивний і нормативний аналіз. Функції економічної теорії. Економічна теорія і обґрунтування економічної політики.

Тема 2. Економічні потреби та інтереси. Закономірності економічної поведінки споживача

Економічні потреби суспільства, їх суть і класифікація. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Гранична корисність продукту. Економічний інтерес, його об'єкт і функція. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Закономірності економічної поведінки споживача.

Тема 3. Суспільне виробництво, його фактори та форми організації

Суть суспільного виробництва та його складові частини. Фактори суспільного виробництва та їх взаємодія. Функції суспільного виробництва. Натуральна форма організації виробництва. Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його суть, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Функціонування товарного виробництва і його закони. Товар та його властивості. Вартість і ціна: альтернативні теорії.

Тема 4. Економічна система суспільства. Відносини власності

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Суспільний поділ праці і структура продуктивних сил. Виробнича функція та її складові. Домогосподарства, підприємства і держава як суб'єкти економічної системи.

Типи і еволюція економічних систем. Формаційний і загально цивілізаційний підхід до типізації суспільства.

Відносини власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Типи і форми власності.

Право власності. Виникнення і розвиток на сучасному етапі форм власності в Україні. Необхідність існування різноманітності форм власності в ринковій економіці. Структура власності в сфері транспорту. Роздержавлення та приватизація власності.

Тема 5. Гроші, їх функції та види

Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть грошей. Функції грошей. Грошовий обіг і його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Сталість грошового обігу. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція. Еволюція грошей.

Тема 6. Ринкова організація виробництва

Поняття ринку, умови його функціонування. Функції та структура ринку. Моделі формування ринкових відносин. Види ринків, їх особливості та характерні риси. Ринкова інфраструктура. Ринковий механізм. Проблеми переходу України до ринкової економіки.

Тема 7. Попит і пропозиція. Теорія ринкової рівноваги

Попит. Крива попиту. Закон попиту. Нецінові чинники попиту. Еластичність попиту.

Пропозиція. Крива пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові чинники пропозиції. Еластичність пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Встановлення ринкової рівноваги.

Тема 8. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Типи ринкових структур

Типи ринкових структур. Досконала конкуренція. Монополія. Монополістична конкуренція. Олігополія. Особливості ціноутворення на окремих ринках. Роль конкуренції в ринковому ціноутворенні. Вплив монополії на встановлення ринкової рівноваги. Антимонопольна політика. Антимонопольний комітет та антимонопольне законодавство.

Тема 9. Капітал, витрати виробництва і прибуток

Первісне нагромадження капіталу. Перетворення грошей в капітал. Загальна формула руху капіталу. Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу. Витрати виробництва. Суть витрат виробництва. Види витрат виробництва та їх динаміка. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Прибуток як економічна категорія. Теорії прибутку. Норма прибутку і фактори, що на неї впливають.

Тема 10. Доходи у ринковій економіці

Підходи до з'ясування проблеми формування доходів у ринковій економіці.

Винагорода за працю. Заробітна плата: сутність, форми, системи. Продукт праці та зарплата. Номінальна і реальна заробітна плата. Мінімальна зарплата та її критерії.

Прибуток. Норма прибутку. Функції прибутку. Чистий прибуток.

Позичковий процент. Норма позичкового проценту та фактори, що її визначають. Номінальна і реальна ставка. Рента – доход власника за використання землі. Види ренти.

Тема 11. Суспільне відтворення та економічне зростання

Суть і види економічного відтворення: просте і розширене відтворення.

Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Національне багатство і його структура. Проблема розширеного відтворення багатства і шляхи розв'язання економічних проблем.

Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Система національних рахунків. Валовий внутрішній продукт (ВВП), його суть і відтворювальна структура. Валовий національний продукт (ВНП). Чистий національний продукт. Національний дохід. Концепції національного доходу. Економічне зростання та його розвиток. Типи економічного зростання. Фактори економічного зростання. Науково-технічна революція (НТР) та її роль в економічному зростанні.

Тема 12. Зайнятість і відтворення робочої сили

Зайнятість: суть і форми. Теорії зайнятості. Зайнятість та відтворення сукупної робочої сили. Зайнятість та рівень безробіття. Види і форми безробіття. Повна зайнятість в умовах ринкової економіки. Фактори розширеного відтворення робочої сили. Роль держави у відтворенні робочої сили. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.

Тема 13. Економічна роль держави в ринковій економіці

Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування. Фінансова система і фінансова політика держави. Фіскальна політика. Фіскальні методи регулювання виробництва. Механізм грошово-кредитного регулювання.

Удосконалення механізму господарювання в Україні.

Тема 14. Закономірності розвитку світового господарства

Світове господарство: його суть і структура. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Форми економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки та їх форми. Виникнення світового ринку та його структура. Міжнародна торгівля та її економічні основи.

Сутність і форми руху капіталу. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Проблеми конвертованості валюти. Платіжний баланс та його регулювання. Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародний процес міграції робочої сили, інші форми міжнародних економічних відносин.

3.2 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Фінанси – специфічна форма суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових

відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Генезис категорії фінансів. Передумови та фактори історичного формування фінансів. Ознаки фінансів як специфічної вартісної категорії.

Етапи еволюції фінансів. Еволюція фінансів в Україні.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки

Фінансова наука як соціальне явище. Історичні аспекти розвитку світової фінансової науки. Учені-меркантилісти. Становлення класичної школи політичної економії. Теорія ефективного попиту Дж.М. Кейнса. Неокейнсіанство як напрям фінансової політики. Теорія оптимальних валютних зон. Розвиток фінансової науки в Росії. Значення наукової спадщини М.І.Туган-Барановського. Розвиток фінансових досліджень у сучасній Україні.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

Поняття фінансового права, його предмет. Наука фінансового права. Методи фінансово-правового регулювання. Система фінансового права. Джерела фінансового права. Діяльність фінансової системи держави як предмет фінансового права.

Фінансова політика — складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Державне управління фінансами в Україні. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Тема 5. Податки. Податкова система

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Теоретичні питання перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України. Характеристика основних податків податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави.

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України. Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Джерела формування бюджетних доходів. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету.

Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.

Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Тема 7. Бюджетний дефіцит

Бюджетний дефіцит: поняття і причини виникнення. Бюджетний профіцит, його основні форми. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит. Плановий, фактичний, прихований дефіцит бюджету. Методи розрахунку бюджетного дефіциту. Основні концепції збалансованості бюджету. Методи фінансування бюджетного дефіциту (кредитно-грошова емісія, боргове фінансування, зважена податкова політика).

Тема 8. Державний кредит

Економічна сутність державного кредиту. Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обернення частини вкладів населення у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного позикового фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики, зовнішні банківські кредити, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування. Боргова залежність держави. Її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Управління державним боргом і його обслуговування.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Обов'язкові видатки і видатки на реалізацію делегованих центральною владою повноважень. Соціальна напруженість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування місцевого господарства. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.

Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди

Необхідність створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації.

Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Фонд України соціального захисту інвалідів. Джерела формування доходів і напрямки видатків. Управління коштами загальнодержавних цільових фондів.

Інші фонди цільового призначення в Україні. Порядок їх формування і використання. Цільові фонди місцевих органів влади. Недержавні фінансові фонди.

Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Вплив галузевих факторів на організацію фінансів підприємств.

Фінанси бюджетних установ. Кошторисне фінансування, його зміст і принципи. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів. Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів. Розроблення балансів грошових потоків і прогнозування фінансових результатів.

Тема 12. Фінанси домогосподарств

Сутність і склад фінансів домогосподарств. Рівень життя населення. Прожитковий мінімум. Формування та використання сукупних фінансових ресурсів домогосподарств.

Класифікація доходів та видатків домогосподарств. Типи доходів домогосподарств. Фактори і джерела доходів. Заощадження домогосподарств та їх мотивація. Структура видатків домогосподарств.

Утворення фондів домогосподарств. Сучасний стан і розвиток фінансів домогосподарств в Україні.

Тема 13. Страхування і страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування.

Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач.

Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Перестраховання. Необхідність і роль перестраховання в забезпеченні сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика.

Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди.

Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Тема 14. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах.

Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 15. Фінансовий менеджмент

Потреба і сутність фінансового менеджменту. Об'єкт, суб'єкти, мета та завдання фінансового менеджменту, методи та прийоми.

Основи управління активами підприємства та їх структурою. Особливості фінансового менеджменту, пов'язані з формою власності й сферою діяльності підприємства.

Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі підприємства. Обов'язки фінансового менеджера.

Тема 16. Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. Їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів Європейського співтовариства.

Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

Тема 17. Фінансова безпека держави

Місце і роль фінансової безпеки держави у системі міжнародної безпеки. Сутність бюджетної та податкової безпеки на сучасному етапі економічних реформ.

Вплив державних боргів на фінансову безпеку. Грошово-кредитна політика держави як складова фінансової безпеки. Валютна безпека. Інвестиційна складова фінансової безпеки

держави.

Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.

Особливості функціонування фінансової системи Японії. Основні положення структури фінансової системи Великої Британії, Німеччини та Франції. Основні функціонування фінансової системи Скандинавських країн.

Тема 19. Фінанси Європейського Союзу

Фінансові передумови створення Європейського Союзу. Структура бюджету та принципи організації оподаткування в державах Європейського Союзу. Вплив Європейської інтеграції на фінансове світове становище.

Валютна інтеграція Європейського Союзу і перспективи розвитку.

4 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

4.1 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

1. Власність у системі виробничих відносин.
2. Поняття власності: її сутність, зміст, форми.
3. Виробництво та його фактори.
4. Товар і його властивості.
5. Величина вартості товару.
6. Походження, сутність і функції грошей.
7. Грошовий обіг.
8. Грошовий ринок: структура, попит на гроші та їх пропозиція.
9. Рівновага на грошовому ринку.
10. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція.
11. Еволюція грошей.
12. Кредитно-банківська система та її структура.
13. Сутність, суб'єкти, функції та умови розвитку ринку.
14. Ринок як форма організації суспільного виробництва.
15. Ринкова структура й інфраструктура.
16. Конкуренція і монополія в ринковій економіці.
17. Поняття, види та функції конкуренції.
18. Конкурентна та антимонопольна політика в Україні.
19. Закони попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.
20. Економічні системи: зміст, класифікація, еволюція.
21. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.
22. Підприємництво: суть, суб'єкти і форми.
23. Сутність та організаційні форми підприємницької діяльності.
24. Кругообіг капіталу та його функціональні форми.
25. Капітал і прибуток.
26. Витрати і доходи підприємства.
27. Економічні витрати фірми: сутність, види.

28. Види цін. Чинники та методи ціноутворення.
29. Позичковий капітал і позичковий процент.
30. Кредитна система.
31. Акціонерний капітал.
32. Національне виробництво, його результати та основні макроекономічні показники.
33. Національний дохід та його використання.
34. Сутність та основні типи відтворення.
35. Відтворення суспільного продукту.
36. Зайнятість населення та ринок робочої сили.
37. Ринок праці: сутність, структура, моделі.
38. Безробіття: сутність і причина. Типи, форми й рівень безробіття.
39. Заробітна плата: сутність, функції, форми та системи.
40. Номінальна і реальна заробітна плата.
41. Соціальна політика держави: сутність та напрями.
42. Корпоративне та громадське регулювання економіки.
43. Світове господарство: суть, етапи й закономірності розвитку.
44. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань.
45. Економічна глобалізація: сутність, характерні риси, переваги та ризики.
46. Економічні аспекти глобальних проблем.
47. Міжнародна валютна система.
48. Міжнародні валютно-фінансові організації.
49. Фіскальна політика держави.
50. Фінансова політика держави.

4.2 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

1. Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима.
2. Функції фінансів.
3. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її внутрішньою будовою.
4. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її організаційною структурою.
5. Характеристика сучасної фінансової політики України за її окремими напрямками.
6. Поняття фінансового механізму і його складові елементи.
7. Фінансове планування: сутність, завдання, принципи і методи.
8. Зміст і призначення фінансового контролю, його об'єкти і суб'єкти.
9. Характеристика видів, форм і методів фінансового контролю.
10. Правове регламентування фінансових відносин та фінансової діяльності.
11. Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації.
12. Об'єктивна необхідність, сутність і функції податків.
13. Класифікація податків.
14. Прямі податки, їх сутність, переваги і недоліки.
15. Непрямі податки, їх вплив на фінансові результати діяльності підприємств.
16. Елементи системи оподаткування.
17. Податкова система України, її характеристика і принципи побудови.
18. Економічний зміст, форма і матеріальне втілення бюджету.
19. Функції бюджету як економічної категорії.
20. Державний бюджет як універсальний інструмент контролю і основний фінансовий план держави.
21. Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави.
22. Бюджетна система: поняття, склад, принципи побудови.

23. Бюджетний устрій, його сутність і основи.
24. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх вияву і матеріального втілення.
25. Роль доходів і видатків державного бюджету в соціально-економічному розвитку країни.
26. Класифікація бюджетних доходів.
27. Джерела формування доходів державного бюджету.
28. Класифікація бюджетних видатків. Характеристика структури видатків Державного бюджету України.
29. Бюджетне фінансування: сутність поняття, принципи і форми бюджетного фінансування.
30. Бюджетний дефіцит: сутність, причини виникнення і заходи щодо зменшення його розміру.
31. Джерела фінансування бюджетного дефіциту, економічні наслідки їх застосування.
32. Поняття місцевих фінансів, їх склад і призначення.
33. Економічна сутність, форма прояву і матеріальний зміст місцевих бюджетів.
34. Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Власні і передані доходи.
35. Склад і структура видатків місцевих бюджетів. Поточні видатки і видатки розвитку.
36. Сутність державного кредиту, його необхідність і роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
37. Функції державного кредиту.
38. Види і форми державного кредиту, їх зміст і характеристика.
39. Поняття державного боргу. Поточний і капітальний державний борг.
40. Методи управління державним боргом, їх характеристика.
41. Зовнішній і внутрішній державний борг України: склад, причини виникнення, наслідки існування та заходи щодо його скорочення.
42. Обслуговування державного боргу.
43. Економічна необхідність, передумови виникнення і роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
44. Поняття страхування, його функції та ознаки.
45. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований і отримувач.
46. Характеристика майнового, особистого, соціального, медичного страхування, а також страхування відповідальності.
47. Поняття страхового ринку, його організаційна структура.
48. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні, його організація і зміст.
49. Поняття фінансового ринку і його сегментів.
50. Передумови виникнення фінансового ринку, його роль у ринковій економіці.
51. Взаємозв'язок фінансового ринку зі сферами і ланками фінансової системи і його місце у розподільних процесах.
52. Призначення і функції грошового ринку, ринку кредитних ресурсів, ринку цінних паперів і ринку фінансових послуг.
53. Класифікація фондового ринку.
54. Суб'єкти фінансового ринку (емітенти, інвестори, посередники, інфраструктура).
55. Місце і роль держави на фінансовому ринку.
56. Поняття та характеристика цінних паперів.
57. Характеристика інструментів фінансового ринку, їх склад.
58. Фондова біржа та її функції.
59. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.
60. Міжнародні фінансові інституції.

5 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. – Львів: ТНЕУ, 2019. – 328 с.
2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019.-400 с.
3. Економічна теорія [Текст] : навч. посіб. / [Н. П. Мацелюх та ін.] ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 477 с.
4. Економічна теорія [Текст] : навч. посіб. / [Л. С. Томашик та ін.] ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. - 263 с.
5. Економічна теорія [Текст] : підручник / [О. М. Головченко та ін.] ; за заг. ред. канд. юрид. наук А. О. Шелехова. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2018. - 159 с.
6. Пітюлич М. І. Економічна теорія [Текст] : посіб. для студентів неекон. спец. / Пітюлич М. І., Кушнір Ю. Б. - Вид. третє, зі змін. - Ужгород : Сабов А. М. [вид.], 2018. - 273 с.
7. Економічна теорія [Текст] : підручник / Київ. нац. торг.-екон. ун-т ; [В. Д. Лагутін та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. Д. Лагутіна. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. - 607 с.
8. Ларіна Я.С. Політична економія [Текст] : навч. посіб. / Я.С. Ларіна, С.В. Фомішин. - Херсон : Олді-Плюс, 2016. – 502 с.
9. Михайловська О.В. Фінанси в схемах і таблицях: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 386 с.
10. Міжнародні фінанси: [навч. посібник] / За ред. М.І. Макаренка та І.І. Дьяконової. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 548 с.
11. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
12. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. – Х.: Видавництво «Лідер», 2013. – 560 с.
13. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.
14. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
15. Помінова І.І. Політична економія [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. І. Помінова ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2016. - 267 с.
16. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування»: навчальний посібник. – Львів: Простір-М, 2019.-232 с.
17. Юрчишена Л.В. Політична економія: навч. посіб. / Л.В. Юрчишена. – Вінниця: ВФЕУ, 2014. – 341 с.
18. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар- Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. -298с.

**Декан ФУТ,
д.е.н., проф.**

С.М. Боняр

**Зав. кафедри фінансів і кредиту,
д.е.н., проф.**

Н.І. Богомоллова